

### บทที่ 3

#### วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive study) เพื่อพรรณนาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการฆ่าตัวตายในจังหวัดลำพูน และ ศึกษาการให้บริการสุขภาพจิตของสถานบริการสาธารณสุขในจังหวัดลำพูน ระหว่าง พ.ศ. 2546-2548 โดยมีรายละเอียดวิธีดำเนินการศึกษาดังต่อไปนี้

#### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. ผู้พยายามฆ่าตัวตายและผู้ฆ่าตัวตายสำเร็จ ซึ่งได้จากข้อมูลที่มีการบันทึกจากการซักประวัติผู้ที่พยายามฆ่าตัวตาย บุคคลในครอบครัวญาติ ผู้ใกล้ชิดของผู้พยายามฆ่าตัวตาย และผู้ฆ่าตัวตายสำเร็จผ่านระบบรายงานของกระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงมหาดไทย ประกอบด้วย

1.1 ผู้พยายามฆ่าตัวตาย ระหว่าง พ.ศ. 2546-2548 จำนวน 421 ราย ฐานข้อมูลที่ศึกษาคือ ข้อมูลจากแบบเฝ้าระวังภาวะซึมเศร้าและการทำร้ายตนเอง (รง.506DS) กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

1.2 ผู้ฆ่าตัวตายสำเร็จ ระหว่าง พ.ศ. 2546-2548 จำนวน 241 ราย ฐานข้อมูลที่ศึกษาเป็นข้อมูลสาเหตุการตาย ในรายงานมรณบัตร สำนักนโยบายและแผนสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งได้จากฐานข้อมูลการตายของกระทรวงมหาดไทย

2. การศึกษาการให้บริการสุขภาพจิตของสถานบริการสาธารณสุข

#### 2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ สถานบริการสาธารณสุขของรัฐระดับตำบล และระดับอำเภอ ในจังหวัดลำพูน ได้แก่ สถานีอนามัย จำนวน 71 แห่ง และ โรงพยาบาลชุมชน จำนวน 7 แห่ง รวมทั้งหมดจำนวน 77 แห่ง

#### 2.2 กลุ่มตัวอย่าง

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive select) โดยคัดเลือกสถานบริการสาธารณสุขระดับตำบล และ ระดับอำเภอ โดยวิธีการดังนี้

### 2.2.1 สถานบริการสาธารณสุขระดับตำบล

สถานบริการสาธารณสุขระดับตำบลคัดเลือกจาก ตำบลที่มีผู้ฆ่าตัวตายสำเร็จในพื้นที่ ตั้งแต่ 3 รายขึ้นไป ต่อเนื่องกันอย่างน้อย 2 ปี และ ตำบลที่มีผู้ฆ่าตัวตายสำเร็จในพื้นที่ ต่ำกว่า 3 รายลงมา ต่อเนื่องกันอย่างน้อย 2 ปี เพื่อเปรียบเทียบบริการสุขภาพจิตของพื้นที่ที่มีการฆ่าตัวตายที่ต่างกัน จากการคัดเลือกได้สถานบริการระดับตำบล ได้แก่ สถานีอนามัยท่าป่าสัก อำเภอแม่ทา สถานีอนามัยตำบลเหล่ายาว อำเภอบ้านโฮ่ง, สถานีอนามัยห้วยแหวน อำเภอลี้, สถานีอนามัยบ้านมงคลชัย อำเภอป่าซาง และ สถานีอนามัยห้วยไซ อำเภอบ้านธิ

### 2.2.2 สถานบริการสาธารณสุขระดับอำเภอ

สถานบริการสาธารณสุขระดับอำเภอ คัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง จากสถานบริการสาธารณสุขระดับอำเภอ คือ โรงพยาบาลชุมชนเครือข่ายบริการระดับอำเภอ ที่อยู่ในอำเภอเดียวกันกับสถานบริการสาธารณสุขระดับตำบล ที่เลือกได้ในข้อ 2.2.1 ได้แก่ โรงพยาบาลแม่ทา อำเภอแม่ทา, โรงพยาบาลบ้านโฮ่ง อำเภอบ้านโฮ่ง, โรงพยาบาลลี้ อำเภอลี้, โรงพยาบาลป่าซาง อำเภอป่าซาง และ โรงพยาบาลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ

## เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

1. แบบเฝ้าระวังภาวะซึมเศร้าและการทำร้ายตนเอง (รง.506 DS) กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข
2. แบบบันทึกข้อมูลสาเหตุการตาย ในรายงานมรณบัตร สำนักนโยบายและแผนสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข
3. แบบสอบถาม ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเพื่อศึกษาบริการสุขภาพจิตของสถานบริการสาธารณสุขระดับตำบล และ ระดับอำเภอ ประกอบด้วย 3 ตอน คือ (1) ลักษณะข้อมูลทั่วไปของสถานบริการสาธารณสุข (2) บริการสุขภาพจิตของสถานบริการสาธารณสุข ระหว่าง พ.ศ. 2546-2548 (3) ความคิดเห็นของผู้ให้บริการ

ตอนที่ 1 ลักษณะข้อมูลทั่วไปของสถานบริการสาธารณสุข ได้แก่ (1) ข้อมูลด้านบุคลากรผู้รับผิดชอบงานสุขภาพจิต ประกอบด้วย จำนวนผู้รับผิดชอบงานสุขภาพจิต การอบรมหรือสัมมนาวิชาการงานสุขภาพจิต การศึกษาเฉพาะทางด้านสุขภาพจิต (2) ข้อมูลด้านสถานบริการสาธารณสุข ประกอบด้วย การรับรองคุณภาพบริการ จำนวนครุภัณฑ์และประชากรในเขตรับผิดชอบ และ ปีที่เริ่มทำการสอบสวนโรคผู้พยายามฆ่าตัวตายและผู้ฆ่าตัวตายสำเร็จ

ตอนที่ 2 บริการสุขภาพจิตของสถานบริการสาธารณสุข ระหว่าง พ.ศ. 2546-2548  
ได้แก่ โครงการด้านบริการสุขภาพจิต ปัญหาด้านผู้ให้บริการ และ ปัญหาด้านผู้รับบริการ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของผู้ให้บริการ ได้แก่ ความคิดเห็นต่อบริการสุขภาพจิตใน  
การแก้ไขปัญหาการฆ่าตัวตาย การเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่มีปัญหาการฆ่าตัวตาย ความเหมาะสมของ  
บริการสุขภาพจิตในการแก้ไขปัญหา การสนับสนุนด้านงบประมาณ การสนับสนุนด้านวิชาการ  
และ ความคิดเห็นอื่นๆ

#### การหาคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาในส่วนของแบบสอบถาม ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นให้ตรงตาม  
วัตถุประสงค์ของการศึกษาแล้ว นำไปให้อาจารย์ผู้ควบคุมการศึกษาค้นคว้าแบบอิสระ 2 ท่าน และ  
ผู้รับผิดชอบงานสุขภาพจิตของสถานบริการสาธารณสุขระดับตำบลและระดับอำเภอ แห่งละ 1 ท่าน  
ตรวจสอบ และ ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ให้มีความสมบูรณ์ครอบคลุมเนื้อหาตรงตาม  
วัตถุประสงค์ของการศึกษา หลังจากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่  
กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สถานบริการสาธารณสุขระดับตำบลและระดับอำเภอ ระดับละ 1 แห่ง เพื่อ  
ปรับปรุงในด้านภาษาและการใช้คำถาม

#### การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษานี้ผู้ศึกษาได้ขออนุญาตจากนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดลำพูนเพื่อใช้ข้อมูล  
จากระบบรายงานสุขภาพจิตของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำพูนและขออนุญาตเข้าศึกษาบริการ  
สุขภาพจิตของสถานบริการสาธารณสุขในพื้นที่ ผู้ศึกษาได้ชี้แจงวัตถุประสงค์และรายละเอียดของ  
การศึกษาที่เกี่ยวข้องและรับฟังข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะในทุกขั้นตอน การนำเสนอผลการศึกษาเป็น  
การนำเสนอในภาพรวมเท่านั้น

### การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขั้นตอนการประสานงาน ผู้ศึกษาทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดลำพูน เพื่อขออนุญาตเข้าทำการศึกษาและเก็บข้อมูลในพื้นที่
2. ขั้นตอนการเก็บข้อมูล
  - 2.1 ผู้ศึกษาเป็นผู้ชี้แจงขั้นตอนการศึกษาต่อหน่วยงานในระดับจังหวัด/อำเภอ/ตำบล
  - 2.2 สืบค้นและรวบรวมข้อมูลระบบรายงานสุขภาพจิต ระหว่าง พ.ศ. 2546-2548 จากงานระบาดวิทยา กลุ่มงานพัฒนายุทธศาสตร์สาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำพูน
  - 2.3 เก็บข้อมูลตามแบบสอบถามข้อมูลบริการสุขภาพจิตจากกลุ่มตัวอย่าง โดยให้ผู้รับผิดชอบงานสุขภาพจิตของสถานบริการ เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม
  - 2.4 ผู้ศึกษานำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของข้อมูล
  - 2.5 วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและแปลผล

### การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ด้วยสถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ
2. ข้อมูลจากคำถามปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา